

[บทความพิเศษ]

ร.ต.อ. ทวน มุตตาหารัช
อดีตรองผู้กำกับการสถานีตำรวจยะลา

การต่อสู้ที่ชายแดนภาคใต้ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 (ตอนที่ 2) : การปะทะที่ ก.ม.35

วันที่ 11 ธันวาคม 2484

เมื่อกองตำรวจเราถอยมาตั้งกองอำนวยการชั่วคราวอยู่ที่ทัศนนิคมธารโตนี้ ทางรัฐบาลแจ้งมาว่าได้ตกลงกับทางญี่ปุ่น ยินยอมให้กองทัพญี่ปุ่นผ่านทางนี้ได้ คอยแค่ให้ความสะดวกแก่ทหารญี่ปุ่นที่จะผ่านไปเท่านั้น เราคิดว่าเราคงไม่ต้องปฏิบัติการรบอีกในเมื่อทหารญี่ปุ่นขึ้นไปรับมือกับพวกข้าศึกแล้ว

แต่ในคืนนี้เองก่อนรุ่ง ทางรัฐบาลเราได้วิทยุสั่งไปว่าทหารญี่ปุ่นกำลังเดินทางจากปัตตานีมายะลา และกำลังพักรวมพลอยู่ที่จังหวัดยะลา ยังไม่กำหนดเวลาที่จะเดินทัพเข้าสู่อำเภอเบตง ฉะนั้นให้ตำรวจเบตงออกไปปฏิบัติการข้างหน้า หากทหารอังกฤษบุกเข้ามาแล้วถึงจุดใดก็ให้ทำการปะทะเพื่อยับยั้งการบุกของข้าศึกไว้ก่อน ดังนั้นพอเวลาบ่ายผู้บังคับกองจึงสั่งให้เป่าแตรปลุก แล้วรวมแถวที่หน้ากองอำนวยการ แล้วสั่งให้ข้าพเจ้าเป็นหัวหน้า ร.ต.ต.สวิง ปานสวาสดี เป็นผู้ช่วยนำกำลังพลฯ ตำรวจ 30 นาย ขึ้นรถยกขึ้นไปตามทางสายเบตง เพื่อไปตั้งมั่นปะทะข้าศึกไว้ก่อน

ข้าพเจ้าเองนั้นยังไม่หายเหนื่อยและอ่อนเพลียจากเหตุการณ์ที่ปะทะในวันก่อน เมื่อถูกสั่งให้ออกไปอีกก็จำเป็น และเป็นเวลาที่จะต้องปฏิบัติโดยทันที เพราะทั้งตำรวจและรถก็เตรียมพร้อมอยู่แล้ว ข้าพเจ้ายังไม่ทันได้

รับปะทะอะไรรองท้องแม่กระทั่งน้ำชากาแฟไม่ได้เตรียมตัวหาของที่เป็นสำหรับตัว กระทั่งบุหรี ไม่ขีดไฟก็ไม่ได้เตรียมไป จะถ่วงเวลาสำหรับหาของเหล่านี้ก็ใช่ที่ จึงขึ้นรถนำพวกออกเดินทางไปที่

แต่รถจำต้องไปหยุดเพียง ก.ม.40 ไปต่อไปอีกไม่ได้ เพราะพวกนักโทษซึ่งไปทำงานและมีที่พักชั่วคราวอยู่ที่นี้ ได้โค่นต้นไม้ลงทับถนน เพื่อทำเป็นเครื่องกีดขวางข้าศึกตามคำสั่งของทางเจ้าพนักงานฝ่ายนิคม ขณะนี้เป็นเวลา 7.00 น. กว่าพวกนักโทษกำลังจัดและกินอาหารกัน พวกผู้คุมและนักโทษก็กระชั้นกระຍอให้พวกเรากินอาหารกับพวกเขาเพื่อเป็นการรองท้องเอาไว้บ้าง ข้าพเจ้าก็ได้พลอยกินอาหารกับเขาด้วย แต่กินได้ไม่กี่คำ เพราะกินไม่ลง

เมื่อรถยนต์ไม่อาจที่จะนำพวกเราไปได้แล้ว ก็จำเป็นต้องเดินเท้าไปตามแนวถนน ข้าพเจ้าให้ตำรวจที่แกลวกกล้า 3 คน เดินล้าหน้าไปก่อน เพื่อ

สังเกตการณ์เพื่อดูว่าเมื่อพบข้าศึกมาถึงที่ใดแล้ว จะได้กลับมารายงานให้ทราบ พวกเราที่อยู่ตอนหลังจะได้มีเวลาเตรียมแนวตั้งรับได้มั่นคง ไม่รวนเรหรือตื่นตะลึงพริ้งเพริด

พลฯ ตำรวจ 3 คน ที่เดินล้าหน้าไปนี้ คนหนึ่งชื่อ พลฯ เหยย อยู่ดี ในการเดินขบวนขึ้นไปนี้ ข้าพเจ้าเป็นผู้นำหน้าขบวน ส่วน ร.ต.ต.สวิง ปานสวัสดิ์ นั้นตามติดอยู่หลังแถว เมื่อ พลฯ เหยย กับพวกเดินไปถึง ก.ม.37 ก็พบควายขาวตัวหนึ่งผูกล้ามไว้ริมถนน เป็นควายของพวกจีนทำไม้ ซึ่งไปตั้งทำการตัดไม้ทำเป็นซุงในบริเวณแถบนี้ แต่เจ้าของไม่มี คงหลบหนีเหตุการณ์ไปก่อนแล้ว พลฯ เหยย ได้ยิงควายตัวนั้น 3 นัด ล้มลงนอน สายหัวไปมายังไม่ตาย โดยหมายใจว่าพรรคพวกจะได้ถือเอาเนื้อไปเป็นอาหารต่อไป

แล้วก็เดินต่อไป ถึง ก.ม. 35 พอดี ทหารอังกฤษก็มาถึงที่นั่นเหมือนกัน หนึ่งในสามคนของพวก พลฯ เหยยฯ ก็วิ่งกลับมารายงานข้าพเจ้าสั่งให้ตำรวจขยายแถวตามแนวถนนด้านซ้ายที่ติดกับลำธารใหญ่ เพราะด้านขวาของถนนนั้นเป็นหน้าผา เป็นภูเขาชัน ไม่อาจที่จะขึ้นไปยึดเป็นที่กำบังได้ ขณะเดียวกันนี้ฝ่ายข้าศึกได้ระดมยิงมาอย่างหนัก ข้าพเจ้าร้องสั่งให้ตำรวจนอนราบกับพื้นดิน เพราะไม่มีที่กำบัง ข้าศึกยิงมาจนเราโงหัวไม่ขึ้น ต้องนอนหัวราบพื้นดิน ไม่อาจที่จะยกคอขึ้นประท้วงปืนยิงไปยังข้าศึกได้

กระสุนของข้าศึกยิงมาในระดับสูงข้ามพวกเราไปกระทบกับหน้าผาริมถนนดังเปะปะ ข้าพเจ้าอยู่หัวแนวของพวกเราทั้งหมด มองเห็นว่าแนวของเรากำลังเป็นเป้ากระสุนของข้าศึกที่ยิงมาจึงสั่งให้ค่อยๆ คืบคลานไปตามขอบถนนต่อไปข้างหน้าตามข้าพเจ้า เพื่อเลี้ยวไปตามถนนที่คดโค้ง อันพ้นจากแนววิถีกระสุนของข้าศึก

ขณะนี้เป็นเวลาประมาณ 11.00 น.

เมื่อข้าพเจ้าคืบคลานไปถึงหัวสะพานที่ทอดข้ามถนนทางด้านเหนือ ได้โบกแขนเป็นอาณัติสัญญาณให้ตำรวจในแนวคลานตามข้าพเจ้าไปปืนแบรคมันประจำตัวข้าพเจ้าได้ให้ ส.ต.ต. จำเนียร ช่วยถือตามมาติดๆ กับข้าพเจ้า เพราะรู้สึกว่าจะหนัก เกะกะ ไม่สะดวกที่จะคลานไปข้างหน้า มีตำรวจที่ตามข้าพเจ้าไปยึดแนวข้างหน้านี้ 12 คน

ขณะเดียวกันนี้ฝ่ายข้าศึกได้ยิงมายังแนวของเราอย่างหนัก ทั้งปืนเล็ก ปืนกลมือ และปืนใหญ่ ยิ่งมาสกัดการรุกไว้ทางหลังแนว เป็นการยิงอย่างรุนแรงที่สุด เป็นการแสดงว่าจะทำการบุกให้แตกหัก ข้าพเจ้าคิดว่าตำรวจเราที่ยึดอยู่ในแนวเดิมนั้น คงจะเสียชีวิตไปหลายคน การยิงโต้ตอบของพวกเราเงียบในทางด้านหลัง และปรากฏว่าได้ถอนตัวถอยกลับขาดจากแนวของพวกข้าพเจ้า ส.ต.ต.จำเนียร ได้พาปืนแบรคมัน ประจำตัวของข้าพเจ้ากลับไปเสียด้วย ข้าพเจ้าจึงยังมีแต่ปืนสั้น ยูเอสอาร์มีกระบอกเดียว

อย่างไรก็ตาม แนวที่ข้าพเจ้ากับพวกมายึดอยู่นี้ยังไม่ปลอดภัยเพราะยังอยู่ในแนวกระสุนของข้าศึก และจะถอนตัวไปทางไหนก็ไม่ได้ ทางแนวถนนข้าศึกก็ยิงสกัดกันเราไว้จะถอยหลังก็ติดภูเขา มีทางเดียวคือหลีกเลี่ยงเข้าทางป่าและเขาด้านขวามือ ทางที่มีลำธารไหลมาเท่านั้น มองเห็นว่าถ้าข้ามสะพานไปทางด้านทิศใต้ ยึดเอาแนวริมควน ซึ่งอยู่ปากเดียวกับข้าศึก อันใกล้กับแนวหน้าของข้าศึกที่กำลังบุกเข้ามา ก็จะปลอดภัยและเหมาะกว่า เพราะที่เป็นป่ารกมีต้นไม้เป็นที่กำบัง และตอนหลังยังมีลำธารไหลผ่านมาจบเขา ข้าพเจ้าจึงวิ่งข้ามสะพานไปยังที่นั่นก่อนและ

โบกมือให้อาณัติสัญญาณให้ตำรวจติดตามไป
ข้าพเจ้ายึดเอาตอไม้ขนาดใหญ่สูงเสมอศีรษะ
เป็นที่กำบัง พวกตำรวจลูกน้องที่ตามไปให้ตั้ง
แนวมาทางขวามือเลี้ยวไปตามขอบลำธาร

ณ ที่นี้นอกจากเป็นที่กำบังที่ดีแล้ว ยังอาจ
จะมองเห็นข้าศึกที่มาตามแนวถนน และที่จะได้
ลูกควนลูกนั้นมาตามป่าบนควนนั้นได้ เพราะ
ทางด้านอื่นข้าศึกย่อมผ่านมาไม่ได้ ทางฝ่ายเรา
อาจยิงสกัดเอาไว้ได้ ระหว่างนี้ข้าพเจ้าสั่งไม่ให้
พวกเราวิ่งไป โดยเกรงว่าข้าศึกจะรู้ตัวว่าเราได้
ยึดอยู่ตรงนั้น จนกว่าจะมองเห็นตัวของข้าศึกที่
ผ่านตามแนวถนน หรือข้ามลูกควนนั้นมา ในครู่
เดียวนั้นเองทางข้าศึกได้เริ่มยิงมาทางด้านเราอีก
ข้าพเจ้าจึงสั่งให้ยิงโต้ตอบไปบ้าง ทันทันที่ข้าศึก
รู้ว่ายังมีพวกเราด้านทานอยู่ ก็ได้ระดมยิงมายัง
เราอย่างรุนแรงเป็นระลอกสองเหมือนครั้งแรก
เป็นการยิงอย่างหือ้อู่หุดับในระยะใกล้ๆ แต่ก็
อาจมองเห็นข้าศึกได้ เพราะป่าไม้บังอยู่

เวลาระดมยิงหนักประมาณ 10 นาที จึงสงบ
การยิงลงอย่างประปราย ตำรวจในแนวข้าพเจ้า
หายเจียบไปไม่ได้ยินเสียงปืนยิงโต้ตอบ ให้
สัญญาณเรียกไม่ตอบ หายเจียบไปเฉยๆ ก็
ปรากฏว่าได้พากันถอนตัวกลับเสียขณะที่ถูกยิง
อย่างรุนแรงนั้น ยังคงเหลือพลตำรวจที่อยู่ใกล้ๆ
ตัวข้าพเจ้าสองคน คือ พลขไปล์ เสริมสุข กับ
พลขตัน สุไพศรี วาระนี้ข้าพเจ้าอยู่ในฐานะที่
คับขันที่สุด เพราะข้าศึกกำลังรุกใกล้เข้ามา กำลัง
ตำรวจก็ไม่มี จะถอยหลังก็ไม่ได้ อาวุธประจำตัว
ก็ไม่มี มีแต่ปืนสั้นกระบอกเดียว พลขตัน มีปืน
เล็กยาว พลขไปล์ มีปืนเล็กยาวกับปืนสั้นริวอลเวอร์
หนึ่งกระบอก เมื่อจวนตัวเข้าเช่นนี้ ก็ไม่มีทาง
เลือกนอกจากตั้งหลักรู้ตรงนั้นจนถึงที่สุด
คิดว่าหากมีอันเป็นถึงตายลงก็ยังมีดีที่ภายหลัง

พรรคพวกอาจจะค้นพบศพได้ง่าย เพราะไม่ไกล
จากเส้นทาง

เมื่อตกลงใจเด็ดขาดอย่างนี้จึงเรียก
พลข ตำรวจสองคนเข้ามาอยู่ด้วยกันที่ตอไม้ใหญ่
ต้นนั้น เพราะสามารถใช้กำบังได้ดีทั้งสามคน
และสั่งให้เตรียมยิงพร้อมไว้ รอจังหวะเวลาที่
ทหารข้าศึกจะล้าเข้ามาในระยะใกล้ มองเห็นตัว
ถนัด แล้วทหารยิงพร้อมกันให้ถูกข้าศึกเห็น
กับตา นับเป็นความคาดหมายที่ถูกต้อง ทหาร
ข้าศึกคิดว่าพวกเราถอยไปหมดแล้วก็เริ่มรุกทันที
ทหารข้าศึกสองคนถือปืนสะพายเครื่องสนามควร
เป็นทหารชาติกูระซ่า ใต้ป่าของควนลูกนั้นมา
ช้าๆ โดยความระวัง มุ่งตรงมายังแนวเดิม
ของเราเพื่อจะข้ามสะพาน กำลังแหวกต้นไม้กิ่ง
ไม้ไหวๆ อยู่ข้างหน้า ข้าพเจ้ากระซิบสั่งตำรวจ
ให้เตรียมยิงไว้ รอข้าพเจ้าสั่งก่อนจึงยิงได้ ทั้งนี้
เพื่อต้องการให้ทหารสองคนนั้นผ่านมาอยู่ใน
ระยะใกล้ข้างหน้าจึงยิงพร้อมๆ กัน

ขณะที่กำลังมองเหม่อไปยังกิ่งไม้ที่ไหวอยู่
ข้างหน้าห่างออกไปนั้น ทหารข้าศึกอีกสองคนก็
โผล่ขึ้นทางเบื้องหน้าของเราในระยะห่างกันเพียง
สามวามือเท่านั้น โดยที่เรายังไม่ทันสังเกตเห็น
มาก่อน ทันใดนั้นเองข้าพเจ้าสั่งยิงทันที ได้ผล
คนหนึ่งถูกกระสุนของเราล้มฮวบลง เพื่อนอีกคน
กระโดดทะเลี่ยงโหยง ร้องโไป่เป็วิงหลบไป เรามี
โอกาสได้ยิงตามไปอีกคนละคนสองนัดเท่านั้น

ทางข้าศึกได้ระดมยิงมายังจุดที่เราอยู่นั้น
ด้วยปืนกลมือตั้งห้าฝน เราไม่มีโอกาสที่จะตั้งตัว
คิดเพื่อทำการยิงได้อีก เพราะความตกตะลึงด้วย
อำนาจห่ากระสุนนั้น โดยสัญชาตญาณหลบภัย
อับตื้นโดยไม่ทันคิด ข้าพเจ้าจึงร้องสั่งว่า "วิ่ง"
ที่สั่งว่าวิ่งนี้แม้ตัวข้าพเจ้าเองจะไม่ว่าจะวิ่งไป
ทางใด แต่ได้วิ่งนำหน้าตำรวจสองคนนั้นไป วิ่ง

ไต่ขอบลำธารขึ้นไป แต่กระสุนของข้าศึกยังมาหนาแน่นไม่หยุด ข้าพเจ้ากระโจนลงในลำธาร ตำรวจสองคนก็กระโดดตามลงไป พอพ้นระดับวิถีกระสุน เพราะลำธารลึกเกือบเสมอหัวเมื่อลง ในลำธารได้แล้วก็วิ่งสวนลำธารขึ้นไป ข้างบนมีน้ำในลำธารแค่หัวเข่า น้ำกำลังไหลจ๊กๆ ฝ่ายข้าศึกก็ยังระดมยิงมาไม่หยุด แต่พวกเราพ้นจากแนวกระสุนแล้ว ไต่วิ่งสวนลำธารขึ้นไปประมาณสองเส้นก็หยุดเพราะความเหนื่อยและอ่อนเพลีย ขึ้นนั่งพักใต้โคนไม้ริมลำธารชั่วคราวพอประทัง ข้าศึกยิงระดมยิงมาเรื่อยไม่หยุด ไบไม่ขาด หล่นร่วงลงบนศีรษะเพราะอำนาจการยิงของปืนกลหนักหรือปืนใหญ่ แต่จะอย่างไรเราก็ปลอดภัยจากกระสุนของพวกข้าศึกแล้ว เป็นการโล่งใจไปด้านหนึ่ง

ข้าพเจ้ารู้สึกในขณะนี้เองว่าเป็นพายุเฮอร์ริเคนที่มีที่ติดตัวอยู่นั้นได้ตกหล่นศูนย์หายไปอีก เพราะระหว่างที่กำลังวิ่งสวนลำธารนั้นได้เห็นบั้งไฟที่สะอวด ตกไปเมื่อไรไม่รู้ตัว เป็นการเหลือวิสัยที่จะย้อนกลับไปค้นหาได้อีก จึงเอาปืนพกหรือวอลเวอร์ของพลฯไปใส่ มาถือแทน ต่อไปนี่ก็คิดหาหนทางเอาตัวรอดต่อไป แต่จะทำประการใดดี จึงจะพาตัวปลอดภัยไปได้ จะย้อนกลับมาออกทางถนนก็เป็นไปไม่ได้แล้ว เพราะข้าศึกกรุกล้ำมาจนปิดทางไว้ จะถอยเข้าป่าทางด้านเหนือก็เป็นภูเขาสูงและชัน มีอยู่ทางเดียวเท่านั้นคือฝ่าป่าเล็ดลอดไปตามแนวเขาต้านตะวันตกแต่ก็ยังไม่รู้ว่าจะไปไหนได้แค่นั้นหรือไม่ เพราะด้านในนี้ก็ล้วนแต่มีภูเขาสลัดซับซ้อนหนาแน่นนับเป็นร้อยๆ พันลูก จนกระทั่งไปติดชายแดนไทรบุรี

ขณะนี้เป็นเวลาประมาณ 14.00 น. แล้ว การที่จะบุกป่าฝ่าดงเขาค้นหาที่บิโดยไม่มีเส้นทางและยังไม่มีจุดหมายเช่นนี้ จะต้องคำมิตลงใน

ระหว่างที่อยู่ในดงดิบกลางภูเขาเป็นแน่นอน แต่ก็ไม่มีทางใดอีกที่จะเลือกได้จะหลบซ่อนอยู่ในป่าก็มีหวังที่จะตายได้เพราะความเพื่อยและอดอยาก จะออกมาทางด้านถนนทางแนวของข้าศึก เพื่อหาทางฝ่าตัดแนวของข้าศึกก็เท่ากับเสี่ยงกับความตายยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้ว ก็ตัดสินใจบุกป่าข้ามเขาซึ่งยังมีหวังจะรอดได้ เมื่อได้นั่งพักพิงหายเหนื่อยริมลำธารประมาณ 30 นาที ก็เริ่มบุกป่าตัดไปตามแนวเขามุ่งหน้าไปทางทิศเหนือ เลือกเดินไปตามริมๆ ภูเขาที่ๆ ไม่สูงลาดชันเกินไป แต่ไม่อาจที่จะเดินตัดเป็นเส้นตรงได้ ต้องวกเวียนไปตามเขาที่วกไปมาอยู่บ้าง

เดินไปครู่ใหญ่ก็ได้พบรอยช้าง เป็นรอยที่ช้างเดินเลียขี้ไปตามชายเขาโคมหน้าไปทางทิศเหนือเหมือนกัน ได้อาศัยตามแนวที่รอยช้างเดินไปนี้ค่อยสะดวกนิดหน่อยที่ไม่ต้องตั้งป่านัก ความหวาดกลัวต่อช้างนั้นไม่มีแล้ว ถ้าพบเข้าก็ต้องยิงไล่ไปได้ เดินตัดเข้ามาอย่างนี้ประมาณสองชั่วโมง ก็พบลำธารสายหนึ่ง เป็นลำธารสายเล็กๆ จากภูเขาด้านใน น้ำกำลังไหลไปทางทิศตะวันออก ซึ่งคิดว่าลำธารแห่งนี้คงไหลไปออกยังแม่น้ำใหญ่ริมถนนเหมือนกัน แต่คนละแห่งกับที่สะพานข้าม ก.ม.35 และคิดว่าข้าศึกคงยังไม่รุกล้ำมาถึงปลายลำธารที่จะข้ามถนน จึงได้เดินตามสายน้ำลำธารลงมาเรื่อยๆ เพื่อหวังจะออกทางถนน ลำธารนั้นปกคลุมไปด้วยกิ่งไม้ใบที่ห้อยติ่งลงมา และน้ำไหลดังกลบเสียงที่เราเดินท่องลงมา เราทั้งสามเดินตามหลังกันมาติดๆ กัน พลฯไปลเดินหน้าแล้วข้าพเจ้า พลฯตัน อยู่หลัง

ที่เดินมานี้ก็ไม่แน่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกลกับถนนสักเพียงใด ไม่ได้ยินเสียงปืนของข้าศึกก็แล้ว นอกจากปืนใหญ่ซึ่งได้ยินเป็นครั้งคราวดังก้องป่าในระยะไกล ทันใดนั้นโดยไม่คาดคิด พลฯไปล

หยุดชะงัก เพราะเห็นข้าศึกอยู่ข้างหน้าในระยะห่างกันราว 10 วา กำลังข้ามลำธารนั้นอยู่คนหนึ่งอยู่กลางลำธาร อีกสองคนกำลังตามจะลงลำธารอยู่ พลขไปล์ ได้ประทับปืนลั่นเปรี้ยงไปยิงทหารข้าศึกนั้น ไม่นานที่ข้าพเจ้าจะห้ามไว้ทันทีนั้นเองพวกมันก็สาดกระสุนมายังเราอีกพักหนึ่ง เราต้องหลบหลังวังสวนน้ำขึ้นไปตามทางเดิมอีก พวกทหารข้าศึกก็ไม่กล้าติดตาม

เราสวนทางไปจนกระทั่งถึงจุดเดิมที่เป็นแนวทางที่เราเดินมาคราวแรกอีกครั้งหนึ่ง และได้หยุดพักอยู่ตรงนั้นชั่วคราว เพื่อให้หายเหนื่อยและพิจารณาถึงการที่ไปต่อไป พลขไปล์ และพลขตัน เป็นตำรวจหนุ่ม อายุแต่ละคนราว 25 ปี ยังเป็นโสด พลขตัน นั้นมีร่างกายล่ำสันแข็งแรง แต่สังเกตเห็นมีอาการพรั่นพรึง ไม่เคยปรีปากบ่นหรือพูดอะไรนอกจากคอยติดตาม แต่ พลขไปล์ อ่อนแอกว่า รู้สึกว่าจะอ่อนระโหยโรยแรงมาก แต่กำลังใจดี

พลขตัน นั้นเป็นคนแถวจังหวัดยะลา แต่ พลขไปล์ เป็นคนแถวภาคกลาง ระหว่างที่พักอยู่ตรงนี้ พลขไปล์ ได้ปรารถนาขึ้นว่า อยากจะออกไปยิงกับข้าศึกให้ตายไปเสียรู้แล้วรู้รอดไปเลยดีกว่าที่คั่นกันเข้าป่าข้ามภูเขา เพราะมองไม่เห็นทางว่าจะรอดไปได้เหมือนกัน ข้าพเจ้าต้องพูดปลอบให้กำลังใจว่าจะลำบากหรือเป็นตายอย่างไรก็เป็นด้วยกัน ข้าพเจ้าจะไม่ทอดทิ้ง

เมื่อได้พักพอหายเหนื่อยแล้วก็พากันออกเดินตัดป่าต่อไป ต่อจากนี้เราหมดกังวลเรื่องภัยจากข้าศึกเพราะห่างพ้นจากแนวที่ข้าศึกจะผ่านได้แล้ว คงได้ยินแต่เสียงปืนใหญ่ที่ข้าศึกยิงอยู่เป็นครั้งคราว เสียงปืนเล็กนั้นไม่มีทางได้ยินเลย เพราะเราอยู่ในหุบเขา อันตรายที่จะมีพวกเราต่อไปก็จบ ภัยธรรมชาติในป่าเขา ซึ่งยังมองไม่เห็น

พลขตัน นั้นเป็นคนแถวจังหวัดยะลา แต่พลขไปล์ เป็นคนแถวภาคกลาง ระหว่างที่พักอยู่ตรงนี้ พลขไปล์ ได้ปรารถนาขึ้นว่า อยากจะออกไปยิงกับข้าศึกให้ตายไปเสียรู้แล้วรู้รอดไปเลยดีกว่าที่คั่นกันเข้าป่าข้ามภูเขา เพราะมองไม่เห็นทางว่าจะรอดไปได้เหมือนกัน ข้าพเจ้าต้องพูดปลอบให้กำลังใจว่าจะลำบากหรือเป็นตายอย่างไรก็เป็นด้วยกัน ข้าพเจ้าจะไม่ทอดทิ้ง

ว่าจะมีอะไร นอกจากนี้แล้วก็เนื่องจากความอ่อนแรงของพวกเรา เพราะตั้งแต่เข้ามาอยู่ในแนวแล้ว ก็ไม่มีอะไรได้กินเลยแม้แต่น้อย นอกจากน้ำในลำห้วย แต่สำหรับตัวข้าพเจ้าเองยังมีความรู้สึกที่ กำลังวังชายังคงเดิม ไม่มีควมหิวโหยหรืออ่อนแรง กำลังใจยังเข้มแข็ง ยังไม่ท้อแท้ เห็นจะเป็นด้วยมีความตั้งใจอย่างเด็ดเดี่ยวว่า อย่างไม่รู้ก็พยายามหาทางออกจากป่าเขาให้ได้ ไม่ว่าจะไปออกยังที่ใด

ขณะนี้เป็นเวลาประมาณ 16.00 น. กว่า การเดินไปตามข้างเขาก็แสนที่จะลำบาก เพราะเขาลาดชัน ต้องเดินตะแคงอยู่ข้างหนึ่ง ประกอบกับฝนตกทำให้พื้นที่เปียกแฉะ ต้องระวังการลื่นพลาด ต้องจับต้นไม้พุงตัวไปด้วย เมื่อเดินไปได้ครู่ใหญ่ ก็มองเห็นว่า ถ้าจะเดินอยู่แบบนี้ก็คงไม่มีเวลาสิ้นสุด ต้องเดินวกอ้อมไปมาเรื่อยไปช่องทางเดินระหว่างเขาจะวนไปทางไหนอีก

ก็ไม่แน่ จึงคิดว่าจะต้องไต่เขาขึ้นไปยังสุดยอด จะสะดวกกว่า เพราะโดยทั่วไปแล้วบนเส้นทางเขา ย่อมราบไปตามแนวของลูกเขา ซึ่งส่วนมากสัตว์ ใหญ่ๆ มักใช้เป็นเส้นทางไปมา เพราะเดินสะดวก จึงตัดสินใจไต่เขาลูกที่กำลังเดินอยู่นั้นเพื่อจะไป ให้ถึงยอด แต่เขาลูกนี้สูงและชันมาก มองขึ้นไป แล้วทำให้ใจหายแต่ก็จำเป็นแข็งใจไต่ขึ้นไป ตั้งใจว่าจะให้ถึงยอดเขาก่อนมืดค่ำ และคงจะมี ที่ทางให้พักผ่อนได้นานๆ พอสมควร

เมื่อได้ชี้แจงให้พลข ตำรวจทั้งสองเข้าใจ แล้ว ก็เริ่มไต่เขาลูกนั้น การไต่เขาต้องตั้งต้นไม้ เล็กๆ เบื้องหน้าพยางค์ตัวหนึ่งยวต้นไม้วัวไม่ให้ พลลาดลื่นตกลงมาได้ ได้พยายามไต่ขึ้นไปพอได้ ครึ่งเขา พลขไปล์ ก็หยุดลงยังที่โคนต้นไม้ต้นหนึ่ง โดยพียงยันกับต้นไม้วัวให้ลื่นลง พร้อมกับพูดว่า “ไปไม่ไหวแล้ว ผู้หมวดอย่าทิ้งผม” ข้าพเจ้ามอง ดูเห็นพลขไปล์ หน้าซีดเผือด ทำท่าจะเป็นลม เพราะความเหนื่อยและอ่อนเพลีย ข้าพเจ้าพูด ปลอบใจว่าจะไม่ทิ้งแน่ แต่ในใจนั้นคิดคำนึงว่า พลขไปล์ น่าจะไปไม่รอดแน่ คงตายอยู่บนเขานี้ อย่างไม่รู้ตายจะพยายามจนถึงที่สุดที่จะให้รอด ไปด้วยกัน หากไม่เหลือวิสัย

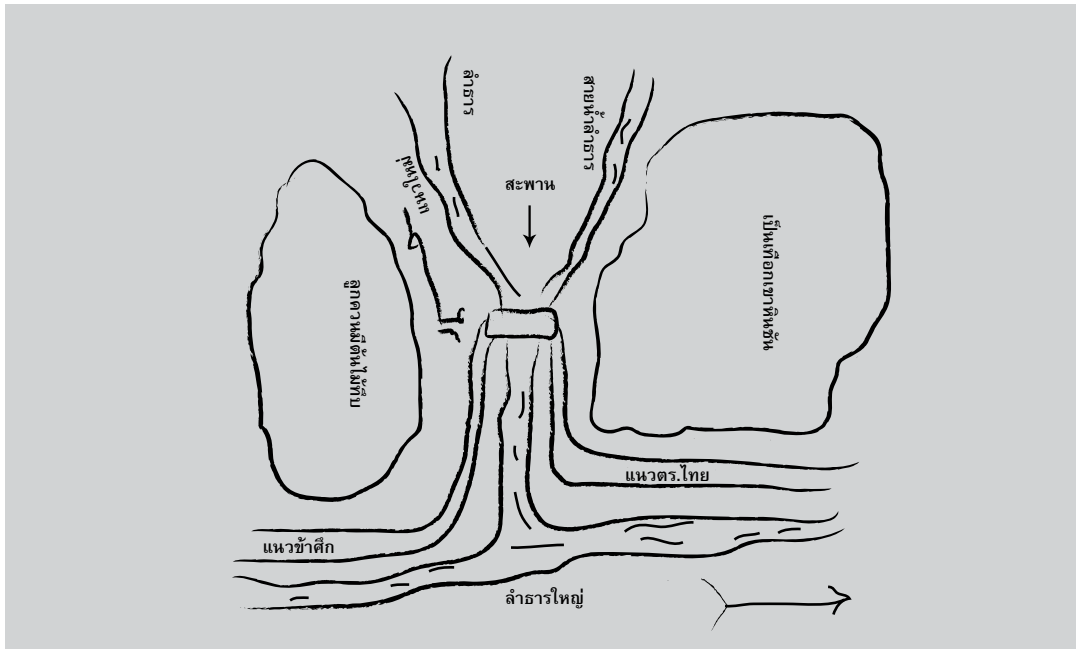
เราจำต้องเสียเวลาหยุดอยู่ตรงกลางเขานี้ เกือบชั่วโมง เพื่อรอให้พลขไปล์ ค่อยสบายขึ้นพอ ขึ้นไต่ขึ้นไปยอดเขาได้ เมื่อได้สอบถามความรู้สึกว่าแกพอจะไต่เขาต่อไปอีกแล้วก็เริ่มไต่ต่อไป จนถึงยอดสันเขาจนได้ เมื่อถึงยอดเขาเวลายังไม่ ค่ำ อยู่ในราวประมาณ 17.00 น. กว่ๆ เป็นความจริงเหมือนที่คาดไว้ บนสันเขาเป็นที่ราบ มีต้นไม้ ใหญ่เล็กขึ้นอยู่ประปราย ไม้หนาแน่นกรุงรัง เหมือนข้างล่าง ปลอดภัย แต่ที่น่าฉงนก็คือบน กลางสันเขานั้นมีเส้นทางราบเรียบตรงไปตาม ความยาวของภูเขา มีใบไม้แห้งๆ ปลูกปิดพื้นดิน

“ไปไม่ไหวแล้ว ผู้หมวดอย่าทิ้งผม”
ข้าพเจ้ามองดูเห็นพลขไปล์ หน้าซีด
เผือด ทำท่าจะเป็นลมเพราะความ
เหนื่อยและอ่อนเพลีย ข้าพเจ้าพูด
ปลอบใจว่าจะไม่ทิ้งแน่ แต่ในใจนั้น
คิดคำนึงว่า พลขไปล์ น่าจะไปไม่รอด
แน่ คงตายอยู่บนเขานี้ อย่างไม่รู้ตาย
จะพยายามจนถึงที่สุดที่จะให้รอดไป
ด้วยกัน หากไม่เหลือวิสัย

ไปตลอดตามแนวทางนั้น เหมือนเป็นทางที่เป็น รอยคนเดินอยู่เป็นประจำ

ที่เป็นแนวทางที่มีใบไม้แห้งๆ นี้มีความ กว้างประมาณหนึ่งวา มีจากสภาพที่ปรากฏนี้ ชวนให้คิดไปว่าอาจจะเป็นเส้นทางเดินของพวก พรานล่าสัตว์ป่า แต่ก็ไม่น่าเป็นไปได้ที่พวกนักล่า สัตว์จะขึ้นมาเดินบนสันเขาเช่นนี้ เพราะชันยาก ลงยาก เมื่อได้สังเกตโดยทั่วๆ ไปแล้วก็ไม่พบ ร่องรอยอย่างใด ที่จะทำให้เชื่อว่ามีคนเคยขึ้นมาถึง จึงคิดเดาเอาว่าต้องเป็นเส้นทางเดินของจำพวก สัตว์ป่าที่โตๆ ใช้เดินเป็นประจำนับจำนวนร้อยๆ ปี แต่ยังไม่พบรอยตีนหรือมูลของสัตว์ใด เพราะ พื้นที่เป็นสันเขานั้นเป็นดินแข็ง และมีใบไม้ ปกคลุมอยู่หนาแน่น

เมื่อพวกเราไต่ขึ้นมาถึงบนยอดเขาแล้ว ข้าพเจ้ารู้สึกโล่งไปมาก ตั้งใจว่าจะเลือกหาที่ที่ เหมาะๆ เพื่อการหยุดพักผ่อนสักสองชั่วโมงแล้ว จึงค่อยหาหนทางต่อไปอีก จึงได้พากันเดินไป ตามทางสันเขา ประเดี๋ยวหนึ่งก็พบถึงไม้เท้าข้อ มือหักมาพาดขวางเส้นทางอยู่ เป็นรอยหักใหม่ๆ

จากที่ที่เราหยุดอยู่นี้จะมองไปทางทิศใด ทั้งสี่ทิศรอบๆ เราเติมไปด้วยภูเขาสลับซับซ้อน ไม่มีตรงไหนที่จะเป็นช่องว่าง ซึ่งจะทำให้เห็นแสงสว่างอยู่ข้างหน้าได้ในระยะไกลสมกับคำที่พูดว่ามีดแปดด้าน

ณ ตรงนี้ ขณะที่กำลังนั่งพักอยู่ ข้าพเจ้ามีความคิดเกิดขึ้นหลายอย่าง คิดถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว คิดถึงสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ว่าจะไปได้รอดหรือไม่และจะไปได้โดยวิธีการใด หรือจะต้องจบอยู่แค่ในป่าเขานี้เป็นที่สุด สิ่งที่ต้องใช้ความคิดคำนึงอย่างหนักก็คือเรื่องลูก ข้าพเจ้าคิดถึงลูก รักลูกมากเป็นชีวิตจิตใจ ลูกข้าพเจ้ายังเล็ก ยังอยู่ในสภาวะที่เป็นเด็กทั้งนั้น ยังไม่มีแนวทางอันใดที่จะช่วยตัวเองได้ ตาหนู (ถวิล มุตตาทหารฯ) กำลังเรียนมัธยมปีที่ 5 ในขณะที่นั้น ตาดี (ปริดา มุตตาทหารฯ) กำลังเรียนชั้นมัธยม ส่วนแม่ตุ๊ก (นิภา มุตตาทหารฯ) กับแม่แต้ว (จรรยา มุตตาทหารฯ) ยังเล็กมาก ยังไม่รู้ประสีประสาอะไรเลย

หากข้าพเจ้ามีอันเป็นไปสิ้นชีวิตลง ความรุ่งโรจน์และความก้าวหน้าในชีวิตของลูกๆ ในอนาคตก็พลอยมีดมนและอัปมงคลไปตามๆ กัน มองไม่เห็นการคนใดที่จะส่งเสริมสนับสนุนหรือชักนำแนวทางการศึกษาและการดำเนินชีวิตได้ให้สมกับเจตนารมณ์ ดังที่ข้าพเจ้าได้ตั้งปณิธานไว้ว่า “ลูกของข้าพเจ้าจะต้องดีทุกคน ไม่ให้น้อยหน้ากว่าลูกของเพื่อนในระดับเดียวกัน” เมื่อคิดถึงลูกขึ้นมาในยามนี้ แทนที่จะเกิดความท้อแท้กลับรู้สึกเกิดมีกำลังใจเข้มแข็งขึ้นอีก เท่ากับลูกเป็นผู้มีส่วนช่วยให้ข้าพเจ้ามีความมุ่งมั่นอดทนต่อสู้อุปสรรคที่ลำบากทั้งหลายให้ลุล่วงไปเพื่อเอาชีวิตรอดเกิดความเชื่อมั่นขึ้นมาว่าจะไม่ตายอยู่ในป่าแน่

เป็นสิ่งที่แปลกประหลาดอยู่เหมือนกันว่าทำไม ข้าพเจ้าได้รับความเหนื่อยยากมาเป็นวันๆ อย่างแสนสาหัส ทั้งเหนื่อย อดอาหาร แม้กระทั่งน้ำจะเกลือกกลั้วลำคอก็ไม่ มี แต่กำลังวังชาของข้าพเจ้ายังทรงอยู่เหมือนยามปกติ (๕)